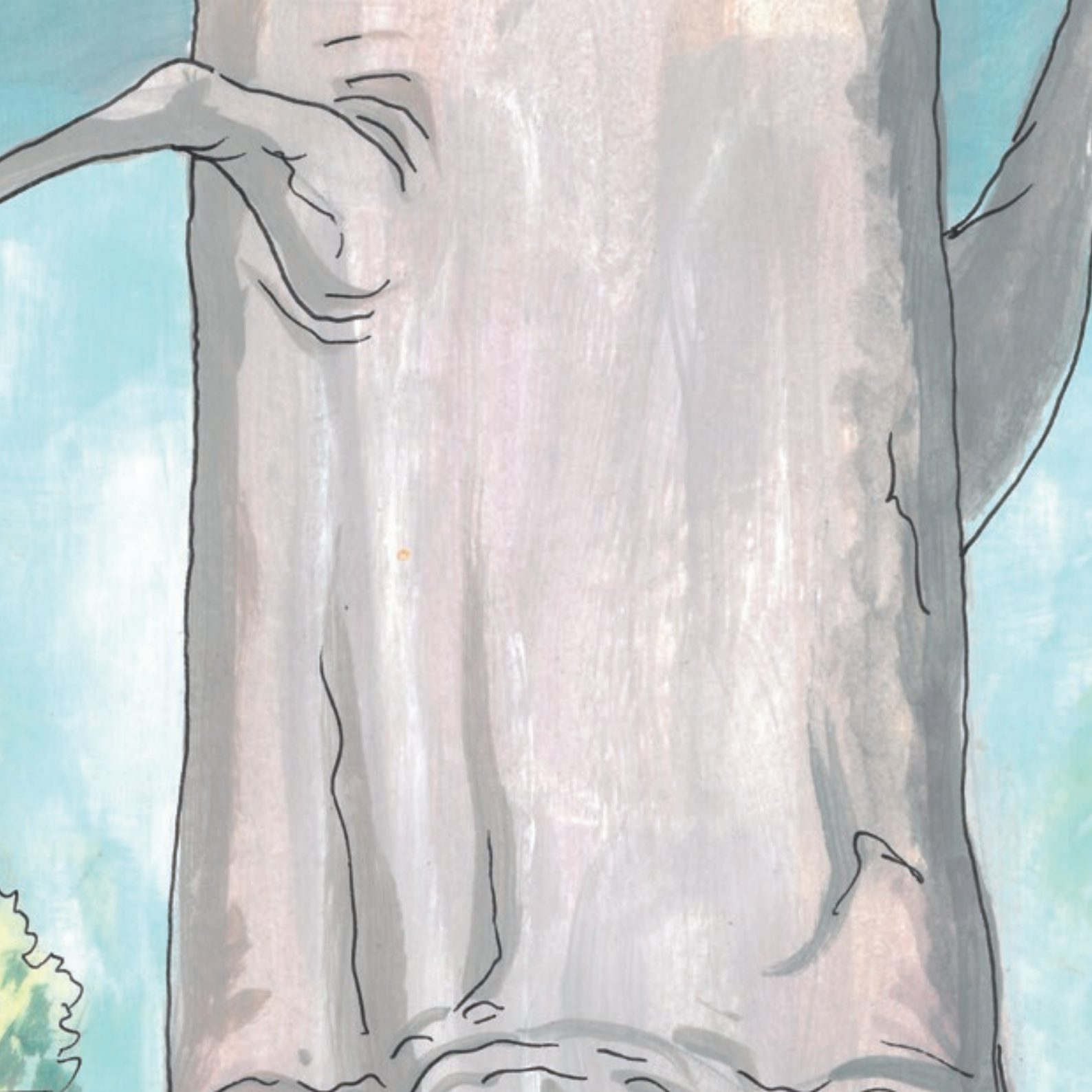

Aigua a Gàmbia

M.V. PIRENNE TEXTOS
PAU NUBIOLA MUCK IL·LUSTRACIONS

El conte que avui teniu a les mans és molt més que un conte. És un intent de testimoniar un llarg procés d'aprenentatge que va començar l'any 2014 gairebé de forma fortuïta, com comencen totes les grans experiències, i que ha trascendit a tots aquells que d'una manera o altra hi hem participat.

Com molts de vosaltres coneixeu bé, l'any 2014, l'A.E.Ramassà, un equip de futbol amateur modest de les Franqueses del Vallès, va proposar-se jugar un partit a l'Àfrica i aprofitar el viatge per portar els seus valors esportius i humans més enllà de les pròpies fronteres, col·laborant amb una associació que a través de l'educació i l'esport fes una mica més fàcil la vida d'alguns infants en el territori.

Aquesta idea, si voleu agosarada i fins i tot càndida, ha tingut continuïtat i ens ha portat al llarg dels anys a indrets tan diferents com Etiòpia, Benín, Uganda, Camerun, Madagascar i Costa d'Ivori. Ens ha permès conèixer i col·laborar amb persones que, a l'Àfrica, treballen per una banda en clubs esportius i per l'altra en ONG i centres educatius que fan del seu dia a dia un exemple de generositat i compromís per fer una mica més just el món en què vivim: Petits Detalls (Uganda) on acullen 40 infants orfes; Insolàfrica (Camerun) que busquen construir i dotar una biblioteca per l'única escola d'Infermeria del país; Yamuna (Madagascar) que treballen per la protecció d'infants i dones en situació de vulnerabilitat i Fondation G.A. Hommes de demain (Costa d'Ivori) on ajuden nens i nenes amb diferents graus de discapacitat.

Durant tots aquests anys, hem intentat fer una petita aportació econòmica i de material educatiu i esportiu a aquestes organitzacions, treballant sempre a partir de les seves necessitats. Per fer-ho hem comptat amb la col·laboració de moltes persones anònimes de dins i fora del club i la nostra idea, el nostre projecte ha anat agafant cos i força.

Des del viatge a Uganda, hem comptat amb el suport de Víctor Ochen, un ugandès membre de la fundació AYINET de l'ONU, que ha convertit l'equip en ambaixador dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

Des del juny de 2020, l'equip ha esdevingut una ONGD i els projectes que ens plantejem pretenen treballar sempre per l'accés a l'educació i la salut i contra les desigualtats socials. Utilitzem l'esport com a eina d'integració social d'infants i adolescents en situació de vulnerabilitat socioeconòmica.

Us dèiem al principi que aquest conte vol ser un testimoni d'aquesta experiència, el motor de la qual va ser l'esport però que l'ha trascendit. El projecte ens ha permès fer uns aprenentatges que avui considerem imprescindibles. Ens ha encarat amb situacions de molta duresa, però també amb el fet que el compromís i l'obstinació és una forma de lluita contra les situacions de desequilibri i d'injustícia. Ens ha permès veure l'alegria de viure i la il·lusió dels infants amb els que hem tractat, rics en allò que té valor i no pas en el que té preu. Ens ha permès sentir-nos afortunats pel gran regal que ens han fet.

Un sincer reconeixement a tots ells.

A MUDRA GRIEBEL

El meu far d'orientació que em guia
amb seguretat la tornada a Casa.

FUNDACIÓ KALILU JAMMEH

La Fundació Kalilu Jammeh, educació per als orfes i agricultura a Gàmbia, és una organització no governamental d'ajuda al desenvolupament (ONGD), sense ànim de lucre, fundada el 2006 per Kalilu Jammeh, autor del llibre *El Viatge de Kalilu*. Registrada a la Generalitat de Catalunya en el Registre de Fundacions amb el número 2876.

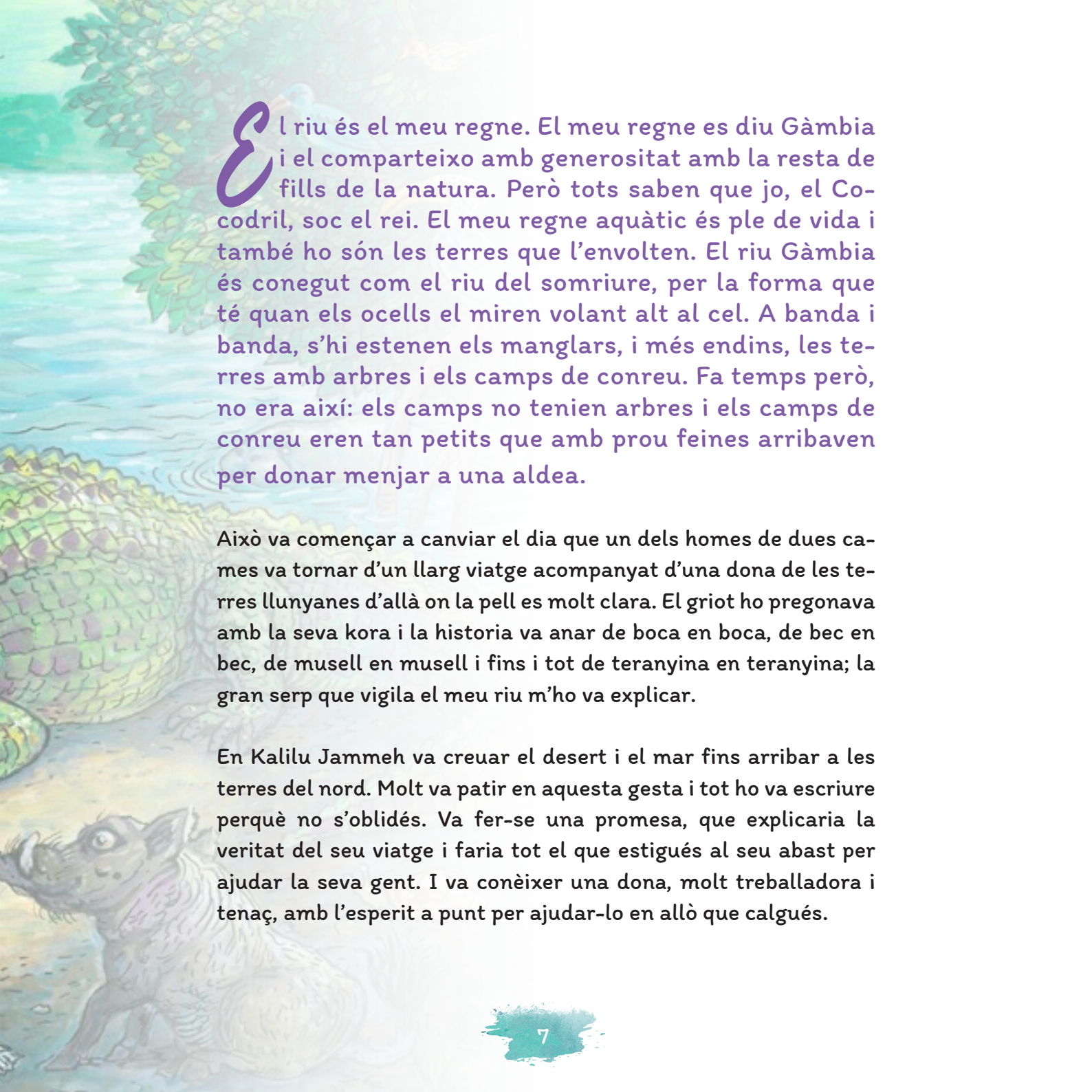
La seva missió és contribuir a erradicar la pobresa extrema a Gàmbia (Àfrica Occidental), desenvolupant diferents projectes d'educació i d'agricultura, impulsant i afavorint el desenvolupament educatiu, social i econòmic de les regions rurals de l'àrea d'Upper Badibu, North Bank Region (NBR).

Kalilu Jammeh va néixer a Jirong, Gàmbia, fa quasi 50 anys. L'extrema pobresa i les freqüents èpoques de fam van fer que en Kalilu decidís emprendre el més perillós viatge de la seva vida, anar cap a Europa. Amb l'esperança de trobar una vida millor i continuar estudis d'història i política. No sabia que tardaria un any i mig plens d'experiències traumàtiques travessant el nord d'Àfrica fins a agafar una pastera fins a Lanzarote. Experiència que va escriure en un llibre per explicar al món sencer la realitat del viatge i per evitar més morts i alertar als seus compatriotes de la perillositat. Arribat a Catalunya on s'ha establert, amb l'ajuda de diferents ajuntaments i voluntaris, a creat la que es ara la Fundació Kalilu Jammeh, i ha tornat al seu poble natal per fer-lo reviure i per fer que els habitants no hagin de marxar.

L'objectiu principal de la Fundació Kalilu Jammeh és proporcionar les eines i ajudes necessàries perquè la gent no es vegi obligada a marxar, oferint un entorn sostenible. Vol aconseguir convèncer als gambians que hi ha més futur a Gàmbia que no pas a Europa, que s'ha d'intentar construir Gàmbia des de Gàmbia, no arriscant la vida en el viatge cap a Europa.

www.fundaciokalilu.org

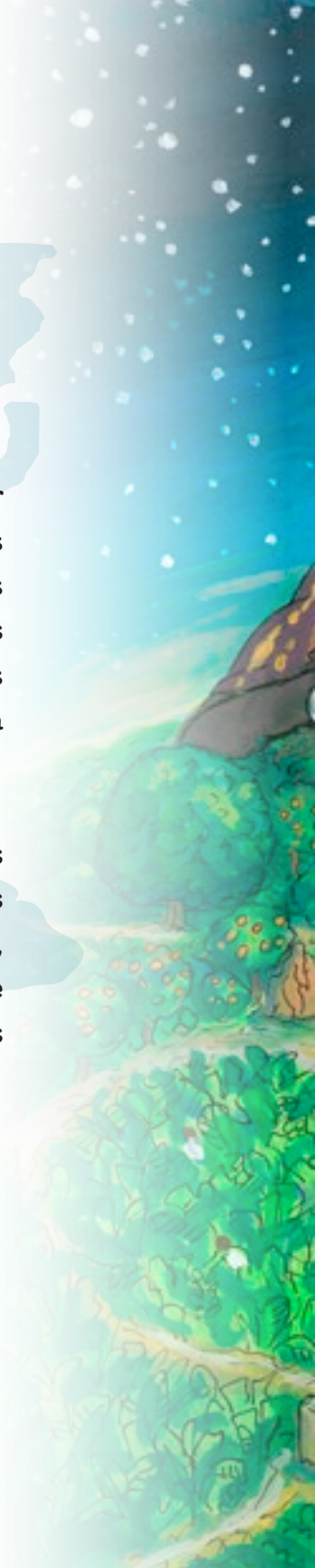

El riu és el meu regne. El meu regne es diu Gàmbia i el comparteixo amb generositat amb la resta de fills de la natura. Però tots saben que jo, el Cocodril, soc el rei. El meu regne aquàtic és ple de vida i també ho són les terres que l'envolten. El riu Gàmbia és conegut com el riu del somriure, per la forma que té quan els ocells el miren volant alt al cel. A banda i banda, s'hi estenen els manglars, i més endins, les terres amb arbres i els camps de conreu. Fa temps però, no era així: els camps no tenien arbres i els camps de conreu eren tan petits que amb prou feines arribaven per donar menjar a una aldea.

Això va començar a canviar el dia que un dels homes de dues cames va tornar d'un llarg viatge acompanyat d'una dona de les terres llunyanes d'allà on la pell es molt clara. El griot ho pregonava amb la seva kora i la historia va anar de boca en boca, de bec en bec, de musell en musell i fins i tot de teranyina en teranyina; la gran serp que vigila el meu riu m'ho va explicar.

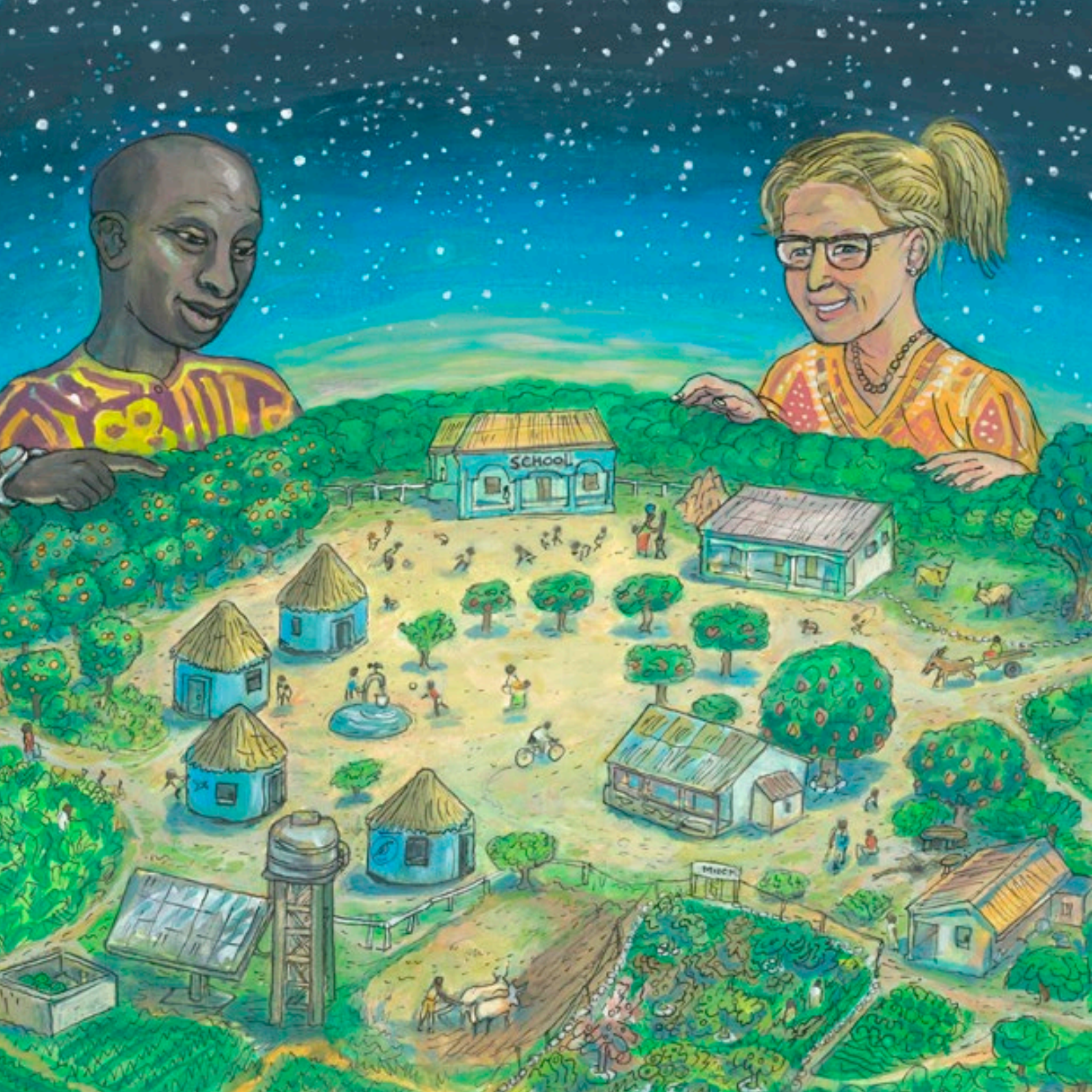
En Kalilu Jammeh va creuar el desert i el mar fins arribar a les terres del nord. Molt va patir en aquesta gesta i tot ho va escriure perquè no s'oblidés. Va fer-se una promesa, que explicaria la veritat del seu viatge i faria tot el que estigués al seu abast per ajudar la seva gent. I va conèixer una dona, molt treballadora i tenaç, amb l'esperit a punt per ajudar-lo en allò que calgués.

Van tornar junts a Gàmbia i van explicar el somni que volien dur a terme: tornar fèrtil la terra i poder-la conrear. Per a això uns dels requisits essencials és tenir aigua per regar. El meu riu té les aigües massa salades, ja que el lloc on s'endinsa dins el mar és tan ample que les dues aigües es barregen i, així com fa que molts peixos creixin més, a les plantes tanta sal les fa malbé. Per sort, a sota terra hi ha molta aigua i, amb enginy, pots gaudir-ne.

La hiena, que a tot arreu fica el musell, va anar comptant els pous que s'han construït. Fins ara, en son tres. Amb un reguen els horts comunitaris, on cada família té una parcel·la i hi creixen cebes, pastanagues, mill i enciams. Un altre és per als arbres, tant de fruita com d'ombra, molts d'ells amb el seu nom particular que els dona la gent que els apadrina; però encara no en són prou.

Els ocells voldrien que n'apadrinessin uns centenars més. Amb l'últim pou que van construir s'emplena un dipòsit on l'aigua està llesta per anar on calgui i, si la hiena no va errada, diu que en poc hi haurà altres dipòsits per poder emmagatzemar més aigua.

Tal com jo segur que us pregunteu: “ I tot això en Kalilu ho ha aconseguit?” Doncs sí, però no pas sol. Amb l'ajuda de la gent de la seva aldea, Jirong, d'altres aldees i la de moltes i moltes persones de pobles d'un altre país. Així com les formigues, entre totes, construeixen nius gegants a sota terra, els humans, quan comparteixen l'esforç i la il·lusió aconsegueixen allò que calgui perquè la vida sigui millor. La hiena, tafanera de mena, en sap la llista sencera de tot el que s'ha aconseguit: un cotxe per poder-se desplaçar millor, un tractor que comparteixen tots els camperols, una escola bressol per aprendre a escriure i llegir, que centenars d'infants d'altres aldees puguin anar a l'escola, un jardí de plantes medicinals, ruscos d'abelles que fan molt bona mel, els horts comunitaris, els arbres apadrinats i els dipòsits d'aigua que havíem dit abans, i els que ara es volen muntar. A més, col·laboren amb l'ambulatori de l' aldea d'Illiasa per si et fas mal poder-te guarir.

A colorful illustration of a landscape. In the foreground, a brown cow is drinking water from a blue river. To the left, there is a green tree and some bushes. In the background, there are more green trees and a blue sky with a white bird flying. On the ground near the river, there is a skull and a bone.

Jo, que soc de pensar les coses, em pregunto com s'ho faran si l'aigua és dins el dipòsit i els horts són llunyans? Tenen algun artefacte que faci núvols petits, i se'ls pugui demanar que vagin a ploure a un cert indret? Tan gran se m'està fent la curiositat que m'aproparé a la riba, per si algú em pot informar.

Allà veig una bonica vaca, que remuga tranquil·la, espero que la meva majestat no l'aclapari i marxi corrents.

—Disculpa, formosa dama, no vinc a fer-te cap mal, soc el cocodril, amo i senyor del riu i volia parlar amb tu.

—Digues, senyor del Gàmbia, en què et puc ajudar?

—He sentit veus que parlen d'un projecte dels humans. Que volen portar l'aigua lluny del lloc on la guarden per regar els horts, que bona falta els fa. Però els núvols són cosa de la natura. Tu que coneixes els humans de ben a prop, saps com s'ho faran?

—Alguna cosa he sentit al ramat, però no se si ho he entès bé. Sistema de rec és la paraula, i si la gallina diu la veritat, és com un arbre de metall amb llargues branques per on passa l'aigua sense que caigui a terra. Les branques puguen, baixen i s'estenen tan lluny com sigui necessari.

—Sistema de rec, quin mot més galdós, he de rumiar aquestes paraules. Gràcies per la teva informació

De vegades passo la tarda xerrant amb el Kangkurà i li ensenyo secrets de la natura i de cacera. Però aquesta vegada és ell qui em posa al dia de com caminen els humans i hem deixa sorprès amb la manera com aconseguiran construir el sistema de rec.

—A les terres d'Europa, en un lloc anomenat Catalunya, hi ha una aldea molt gran que es coneix com Les Franqueses del Vallès. Allà hi tenen un equip de futbol, l'A.E. Ramassà. Els agrada jugar amb el millor equip del país i ajudar en un projecte per millorar la vida dels seus germans. I sé de bona tinta que vindran aquí a Gàmbia, jugaran amb el Real de Banjul F.C. i els diners que hauran reunit de la generositat de les seves germanes i germans els donaran a la Fundació Kalilu Jammeh per pagar la construcció del sistema de rec. T'asseguro que no és poca cosa! Ja fa mesos que treballen per saber quants metres de tubs es necessiten, de quina mida, a quina alçada s'han de posar...

—Vaja, sona complicat això, i ja val la pena?

—Per descomptat, oh gran senyor del Gàmbia. Si poden fer viatjar l'aigua lluny, es poden conrear més cereals i verdures, plantar més arbres fruiters i plantes remeieres, i això és menjar amb varietat i ajut per guarir-se quan es posen malalts.

—En Kalilu és aquell de qui els griots canten el seu viatge?

—Sí, de fet, està tot enregistrat. Ell, en una llibreta, va escriure amb fidelitat tot el que va viure durant el seu viatge i una dona ferma,

bella i coratjosa, d'aquell lloc anomenat Catalunya, el va ajudar a convertir les pàgines a mà en un llibre. Es veu que aquell que vulgui el pot aconseguir i llegir allà on més li plagui. I des de ja fa temps treballa incansablement per millorar les condicions de vida a l'aldea de Jirong i d'altres.

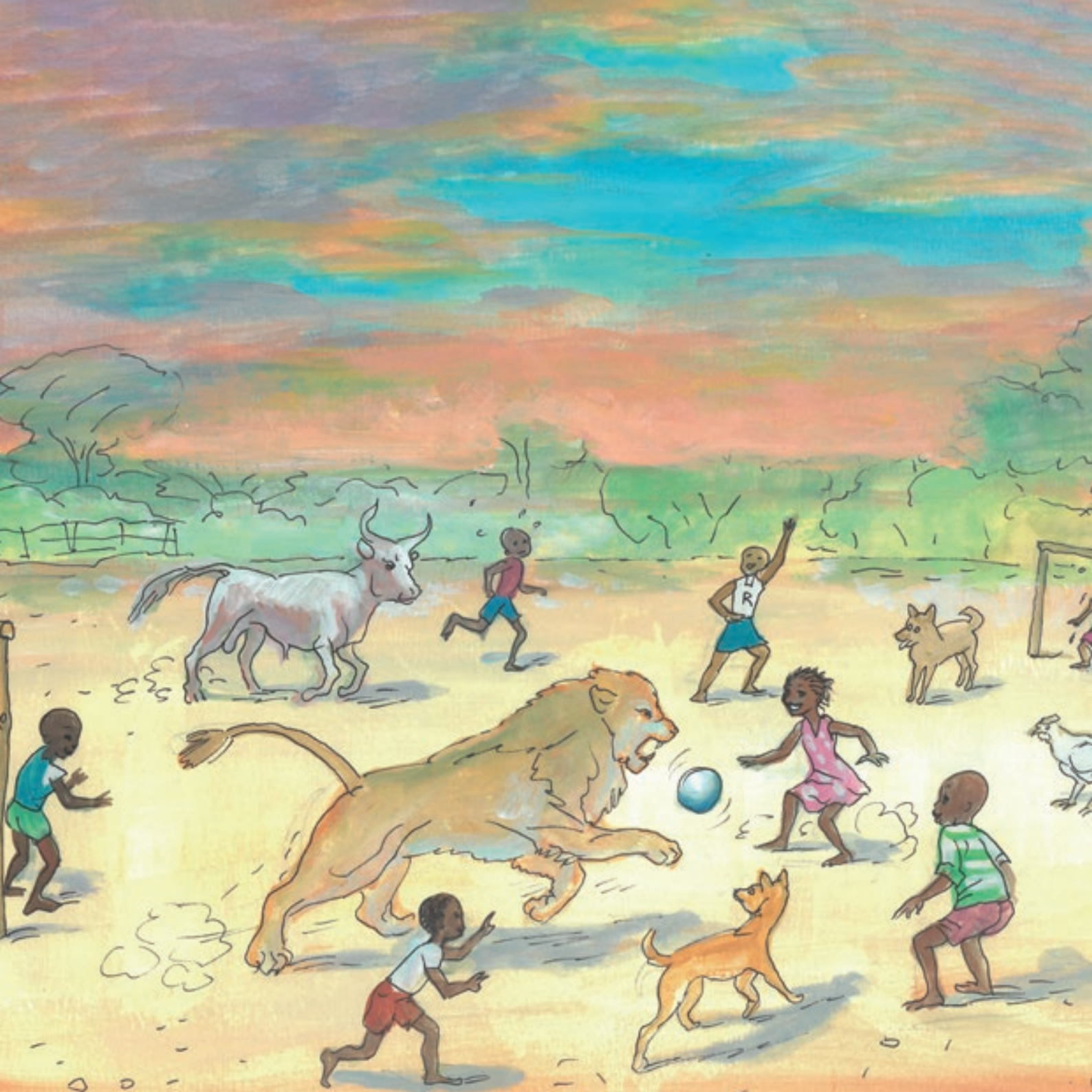
—M'agrada això que m'expliques, però ara la curiositat torna a rondar-me com una hiena afamada. Què és el futbol, i per a què serveix?

—El futbol és un joc, i serveix per divertir-se. Els que hi volen jugar fan dos grups i es necessita una pilota. Cada grup fa una porta, com si fos l'entrada de la seva aldea i el joc consisteix a ficar la pilota a la porta de l'aldea de l'altre grup, però només tocant la pilota amb els peus.

—Sí que sona divertit, però per mi seria difícil de jugar, si només puc tocar la pilota amb les potes... m'aniria millor poder fer-ho amb la boca.

Vam riure plegats en imaginar un partit de futbol a la piscina de Katchi-kali amb el museu com una porteria i el gran baobab a l'altra. Somriure és una de les coses que els humans de Gàmbia fan amb més facilitat, i crec que per això agrada tant als forasters que viatgen aquí. Serà un dels bonics records que s'emportaran els membres de l'A.E. Ramassà.

Durant les hores de calor, sota l'ombra dels manglars, somio tot allò que he après aquests dies. Somio en un arbre que vola pel cel i deixa caure pluja des de les seves branques. Somio amb el Kangkurà, que conrea un tros de terra on les tiges de mill es bressolen tan altes que a ell quasi no se'l veu. Em desperta el xivarri dels ocells, que piulen, trinen i esvaloten de valent. En demanar-los silenci m'expliquen que han sentit que en breu es plantaran més arbres; plataners i altres fruiters amb l'ajuda del l'A.E. Ramassà. Em desperto amb un desig curiós: la hiena em va explicar que de vegades s'apropava als ruscos a menjar mel, i a aquesta hora no crec que hi hagi humans a la vora. Vaja, no trobo els ruscos, ni sento el zumzeig de les abelles. A prop de la riba veig una parella de tàntals africans, vejам si saben alguna cosa.

—Bon dia, germans emplomats.

—Bon dia, germà cocodril, amo i senyor del Gàmbia.

—M'han explicat que a l'aldea de Jirong fan mel, i en voldria tastar una mica, ja que diuen que és tan bona.

—De bona sí que ho era però, malauradament, fa uns mesos que els ruscos van cremar i no et fas una idea de la pena que tenen a tota l'aldea. És una tragèdia, perquè les abelles ens són tan necessàries; tant per pol·linitzar les plantes com per la mel.

—A mi m'agrada el soroll quan fan en ziga-zaga per l'aire. I ara, com s'ho faran per poder tornar a posar els ruscos?

—Segur que trobaran alguna manera de fer-ho, amb una mica de temps. Però ara hi ha molta feina, amb tot això que ajuden a fer els jugadors de l'A.E. Ramassà: el sistema de rec als horts comunitaris, la plantació de plataners i d'altres fruiters i la xarxa d'aigua pel consum humà.

—Doncs si que hi ha feina a fer! I quina bona troballa aquests estrangers que ofereixen el seu ajut.

He decidit inspeccionar el meu regne en tota la seva extensió. He remuntat els seus afluents, el Nieri Ko i el Louloun Tou i tothom es comença a esvalotar amb el partit de futbol. Fins i tot es posen a jugar, sobretot els micos, que ja han fet els seus equips. Els babuïns jugaran amb els còlobs vermells: com que ells s'assemblen bastant als humans, poden jugar amb la pilota sense problema. Vaig nedant per el Kudari bolong, vull saber mes coses de la Fundació Kalilu Jammeh. La hiena se m'ha queixat que l'hi agradava passejar per el jardí botànic Hanna Muck, però que ara hi ha una bona tanca, com la que protegeix els horts, i ja no la pot saltar. Curiós aquest interès per les plantes remeieres.

Ja arribo prop de la casa d'hostes de Jirong. Encara no ha sortit el sol, però els ocells ja omplen l'aire amb els seus cants. Si sortís del riu, potser podria trobar-me amb un humà. Vaig amb tranquil·litat fins a una de les seves cabanes. En la tènue claror que anuncia l'inici de dia m'adono que m'he apropat més del que volia a la casa. Se sent soroll a dins, fressa de llençols i paraules murmurades amb un accent desconegut. Deuen ser jugadors del l'A.E. Ramassà, que s'acaben de llevar.

S'obre la porta i en surt un. Té la pell tan clara que podria fer por en confondre'l amb un fantasma. Va vestit de groc com el sol, amb quatre ratlles vermelles com la sang al mig del pit. Porta una pilota sota el braç. De sobte li cau i rodola fins a tocar-me la boca. Fa una olor estranya, no m'acaba d'agradar, així que decideixo tornar-li. La deixo lliscar fins a tenir-la prop de la cua i amb un gest

potent i elegant l'hi envio de tornada. Li passa entre les cames i entra per la porta, perdent-se en la foscor de la cabana. Gol! Com no podia ser d'una altra manera, jo, el cocodril, senyor del Gàmbia soc també el rei del futbol.

Torno a lliscar per el meu regne d'aigua i somio. Somio amb els jugadors del Ramassà, que de la seva passió pel futbol n'han fet una eina per ajudar les seves germanes i germans. Somio amb persones que posen la seva gota d'aigua per fer créixer aquest riu de solidaritat que emplena el món de somriures, tal com somriu el meu Gàmbia.

Agraïments

Un agraïment molt, molt gran a l'Hermínia i en Kalilu i tots els membres de la Fundació Kalilu Jammeh. Per la feina que fan i, sí! Per aquest somriure tan bonic i encomanadís amb el que ho fan tot. Gràcies per comptar amb mi per posar en forma de conte aquesta col·laboració entre l'A.E. Ramassà i la Fundació Kalilu Jammeh.

Gràcies molt especials a l'Aida i la Irene de “ladieres.cat”, que m’han regalat la correcció d’aquest text al català, donat que no és el meu idioma matern. Sou precioses per fora, per dins, i per tots els costats!

A Raül Porcel de SOSPrimates, per la seva assessoria en fauna gambiana.

Al Marc, la Yuri i en Kupy, per ser al meu món.

A tots els que llegiu aquest conte, gràcies, gràcies, gràcies! Gràcies per col·laborar i fer d’aquest món un lloc més maco, unificat i comunitari. Tots som un; o com diu la filosofia Ubuntu, «Soc, perquè nosaltres som», «jo guanyo, si els altres guanyen».

M.V.Pirenne

Conta Contes, actriu especialitzada en infantil, escriptora i voluntària puntual a diverses ONG. Trobes més contes al meu blog mvpirenne.com

#SOMRAMASSÀ

Queda rigorosament prohibida, sense autorització escrita del titular de l'autor, la reproducció parcial o total d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, que serà a les sancions establertes per la llei.

Text: **M.V.Pirene**
Il·lustracions: **Pau Nubiola Muck**
Maquetació: **Grafix**
Impressió: **Igrafic**

© ASSOCIACIÓ ESPORTIVA RAMASSÀ
www.ramassa.com | ramassa@ramassa.com

EDICIÓ 2022

 IMPRÈS AMB PAPER RECICLAT

Patrocina

Col·labora

